

WILLY VANDERSTEEN

De Rode Ridder

DE EERSTE AVONTUREN 1960 • 1961

STANDAARD UITGEVERIJ

Alle verhalen van De Rode Ridder zijn met hun originele belettering, zoals ze destijds in de eerste albums uit de reeks verschenen, opgenomen in deze integrale bundeling. Er is resoluut voor authenticiteit gekozen, zelfs als dat niet in overeenstemming is met de spellingsregels van het hedendaagse Nederlands. Fouten tegen onder meer de dt-regel werden dus ook ongemoeid gelaten.

© 2019 Standaard Uitgeverij
Rijnkaai 100/A1, B-2000 Antwerpen

Lay-out: Leuk Ontwerp!
Opmaak dossier: David Steenhuyse
Met dank aan Ivo De Wispelaere

www.standaarduitgeverij.be
info@standaarduitgeverij.be

Alle rechten van reproductie, vertaling en aanpassing
zijn uitdrukkelijk voorbehouden voor alle landen.

D/2019/0034/68
ISBN 978 90 02 26782 6

ANDERE OORDEN

Bij het verschijnen van *De Val van Angkor* (deel 7, 1961) is het *De Rode Ridder*-avontuur voor Willy Vandersteen en zijn medewerkers al anderhalf jaar bezig. Op dat moment wordt de reeks eigenlijk getekend door Karel Verschuere en Eduard De Rop op basis van scenario's die Vandersteen aanlevert. De inspiratie voor dit album komt nog steeds uit de reis naar het Verre Oosten die Vandersteen in 1959 maakt en waaruit hij ook voor *Het Wapen van Rihei* (deel 6, 1961) inspiratie put. Na deze twee verhalen in het Verre Oosten verlaat Johan het oude continent niet meer tot hij in het album *Sidarta* (deel 60, 1974) richting Midden-Oosten trekt.

door Ivo De Wispelaere

Willy Vandersteen flirt met de geschiedenis in *Storm over Damme*.

Keurslijf

De reden hiervoor kan gezocht worden in het feit dat zowel *Het Wapen van Rihei* als *De Val van Angkor* overgedocumenteerd zijn en te veel naar historische feiten verwijzen. Daardoor wordt het verhaal in een keurslijf gedwongen waar Vandersteen maar moeilijk zijn fantasie op kan uitleven. Beide verhalen staan bol van extra tekstvakjes met uitleg en komen daardoor minder vlot over. Waarschijnlijk

heeft Vandersteen even genoeg van dergelijke verhalen.

In *Storm over Damme* (deel 10, 1962) waagt hij zich nog eens aan een binnenlandse, historische gebeurtenis. In 1383 veroveren Gentse milities de stad Damme op de Franse troepen van Karel VI. Johan speelt een belangrijke rol in de verovering van de stad door de Gentenaars en daarna ook in de redding van de Gentse soldaten wanneer de Fransen terug voor de poorten van Damme verschijnen.

Het duurt nog tot *De Leeuw van Vlaanderen* (deel 109, 1984) wanneer historische gebeurtenissen (de Brugse Metten en de Guldensporenslag) terug een significante rol hebben in een *De Rode Ridder*-verhaal.

Pas met *De Leeuw van Vlaanderen* (deel 109, 1984) zal opnieuw een historische gebeurtenis het verhaal sturen: de Guldensporenslag uit 1302. Tegen dan tekent en schrijft Karel Biddeloo de reeks. Hij baseert zich – mits flink wat toevoegingen en aanpassingen – op Hendrik Conscience's *De Leeuw Van Vlaanderen* (1838), wat op zijn beurt al een zwaar geromantiseerde versie is van de oorspronkelijke geschiedenis.

Documentatie: vooruit met de geit

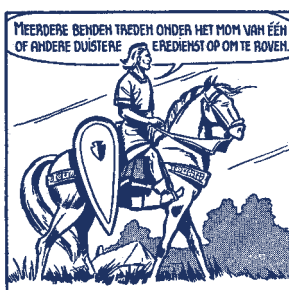
Er staan geen paarden op stal in Studio Vandersteen. Nochtans kunnen de tekenaars deze levende modellen wel gebruiken als ze weer eens een ridder te paard op papier moeten zetten. In die tijden, toen het internet nog niet bestond, is het vaak behelpen met foto's uit boeken, tijdschriften of andere strips. Vandersteen verklaart dat hij ooit weleens de strips van *Prins Valiant* als documentatiemateriaal erbij nam, om een dynamische actiescène of een bepaald tafereel als basis voor een tekening te nemen. Van het *Suske en Wiske*-album *Het Spaanse Spook* bestaan daar trouwens duidelijke voorbeelden van.

Maar net zo goed vertrouwt Vandersteen gewoon op zijn fantasie. Hij haalt de anekdote aan van het

Kuifje-album *Raket naar de Maan*. In dat album komt op een bepaald moment een kerncentrale (uit de jaren vijftig) in het verhaal voor. Hergé wil er een waarheidsgetrouw interieur van afbeelden, maar daar is geen beelddocumentatie van beschikbaar in zijn nochtans omvangrijke documentatiesysteem. Vandersteen zegt doodleuk dat hij op dat moment gewoon een kerncentrale uit zijn duim zou zuigen om het probleem op te lossen. Maar zo zit Hergé niet in elkaar. Daarom stuurt hij medewerker Bob De Moor naar Zwitserland om daar een werkende kernreactor te gaan fotograferen. Vooraleer men daarvoor toestemming krijgt, gaan verschillende maanden voorbij. Het verhaal,

dat voorgepubliceerd wordt in het weekblad *Kuifje*, ligt daardoor ook verschillende maanden stil. Op zo'n manier zou Vandersteen niet kunnen werken, want contractueel moet de krant elke dag nieuwe stroken van zijn strips aangeleverd krijgen. Bij Vandersteen moet het dus vooruitgaan. Als er geen documentatie beschikbaar is, vinden Vandersteen en zijn medewerkers zelf wel iets uit.

Het voorlaatste plaatje van *De Val van Angkor* en het plaatje in strook 11 van *De Gouden Sikkels* (deel 8, 1961) zijn duidelijke voorbeelden van de beperkte hoeveelheid referentiemateriaal waarmee

Tweemaal hetzelfde plaatje? Het bovenste komt uit *De Val van Angkor*, het onderste uit *De Gouden Sikkels*.

Schilden

Op de achterflap van de bekende blauwe albums prijkt een schild met gestileerd eikenblad en drie eikels. Nochtans heeft Johan als dolende ridder aanvankelijk geen vast wapenschild.

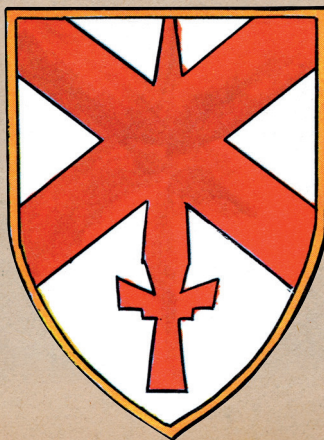
Na de kruistochten worden heraldische emblemen gebruikelijk onder ridders. De wapenuitrusting is namelijk geëvolueerd naar helmen met gesloten vizieren. Individuele ridders zijn daardoor niet meer herkenbaar tijdens een veldslag en dienen herkend te worden via een embleem. Er ontstaat daarop een complex systeem van betekenisvolle figuren en kleuren. Jonge edellieden moeten alle emblemen en bijhorende families leren kennen zodat ze steeds weten met wie ze te maken hebben.

In *Het Gebroken Zwaard* (deel 1, 1959) is er even sprake van een schild met een vlam. Vuur staat voor reinheid en zuiverheid en suggereert dus dat Johan orde op zaken komt stellen. Pas in *De Val van Angkor* (deel 7, 1961), op het laatste plaatje, wanneer Johan terug in zijn vaderland is, zien we hem met een groot Normandisch schild (zie pagina hiernaast). Daarop staat een kruis boven

een drie-hoekig patroon. Het kruis verwijst duidelijk naar het christendom, de driehoeken zouden een berg kunnen vormen en verwijzen naar zowel grondbezit als opnieuw reinheid, maar ook aanhankelijkheid.

In het daaropvolgende *De Gouden Sikkkel* (deel 8, 1961) is Johans embleem dat van een gestileerde eikel met een witte en een zwarte helft geworden (zie pagina hiernaast). In *De Draak van Moerdal* (deel 9, 1961) komen drie eikenbladeren in een witte band tevoorschijn. Johan lijkt een voorliefde te hebben voor de eik, want in *De Hoorn van Horak* (deel 12, 1962) sieren drie eikels Johans schild. De betekenis van de eik in de heraldiek is te verklaren als het goddelijke principe en de mannelijkheid. De eikel zelf fungeert in bijvoorbeeld Friesland als een teken van bosbezit. Ondanks al deze aanwijzingen wordt Johans afkomst pas geopenbaard in *De Heren van Rode* (deel 131, 1989). Het kasteel van Horst in

Johan krijgt een aangepast wapenschild met het kruis van Horst in De Heren van Rode (deel 131, 1989).

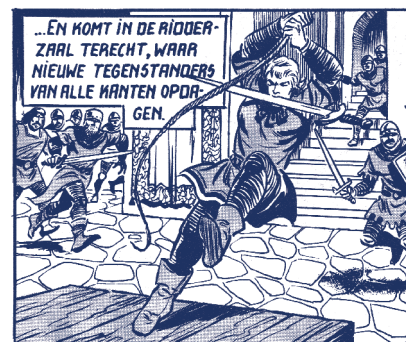
Vlaams-Brabant blijkt Johans thuisbasis te zijn. Dit waterslot verwijst in de verste verte niet naar eiken of eikels. De Brabantse afkomst is dan ook een ingeving van het moment van Karel Biddeloo, op dat moment schrijver en tekenaar van de reeks, en past in de nieuwe richting die hij de reeks op dat moment doet inslaan.

De kleurenalbums tonen op de achterkaft al lang niet meer het schild met het eikenblad en de eikels. Op de hertekende achterkaft bevindt zich een wapenschild met rechtsboven in de hoek een gestileerde hazelnoot. Hazelnoten zijn zeer zeldzaam in de heraldiek en komen voor bij één enkele Franse familie: de Montmagny's uit de streek van Parijs, waarschijnlijk geen familie van Johan.

Op de door Claus Scholz hertekende achterkaft grijpt de tekenaar terug naar het eikenblad en de drie eikels voor een nieuwe versie van het wapenschild.

Scènes uit *De Zilveren Adelaar* (deel 11, 1961) dienen als inspiratie voor Karel Biddeloos *De Duistere Bondgenoot* (deel 84, 1979).

de tekenaars in die tijd werken. Beide plaatjes zijn duidelijk op eenzelfde originele afbeelding gebaseerd. Ze zijn ook met slechts een paar weken verschil voorgepubliceerd in de krant.

Net zo goed dienen tekeningen uit vroege *De Rode Ridder*-albums als inspiratie voor gelijkaardige taferelen in latere albums. Zo

wordt in *De Duistere Bondgenoot* (deel 84, 1979) een gevechtscène uit *De Zilveren Adelaar* (deel 11, 1961) gerecycleerd.

Koppen, strepen en riemen

Grafisch gezien is *De Rode Ridder* in volle evolutie. Zijn tuniek evolueert langzaam

Evolutie

In de eerste verhalen doorspartelt Johan een moeizame, grafische evolutie, getuige onderstaand overzichtje met close-ups uit de delen 1 tot 12. Vanaf deel 10, *Storm over Damme*, begint hij min of meer vaste vorm aan te nemen en krijgt hij zijn karakteristieke, opkrullende nekhaar.

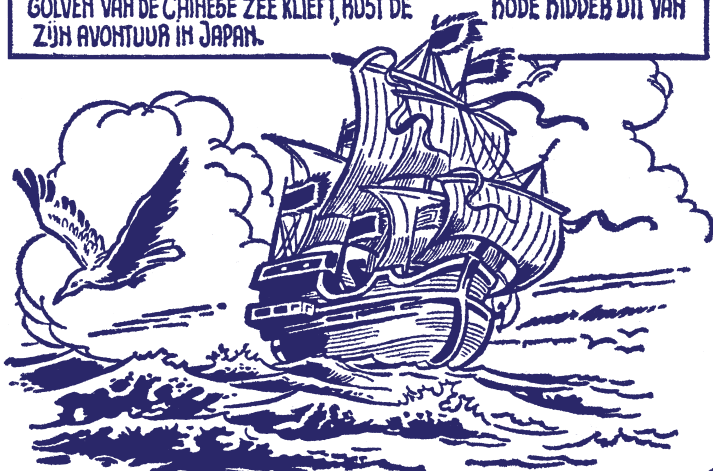

DEEL 7

DE VAL VAN ANGKOR

AAN BOORD VAN HET PORTUGEESE GALJOEN DAT MET BOLLE ZEILEN DOOR DE GOLVEN VAN DE CHINESE ZEE KLIFFT, RUST DE RODE RIDDER UIT VAN ZIJN AVONTUUR IN JAPAN.

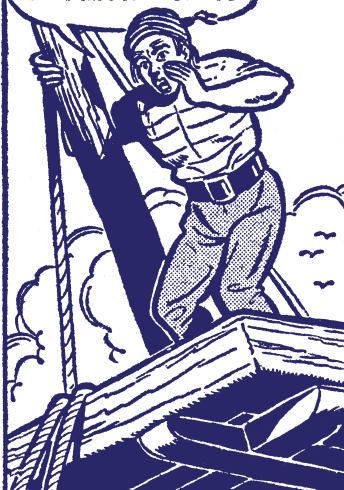
WAAR DENKT U WATER IN TE SLAAN, KAPITEIN? IK HEB NIET HET MINSTE IDEE WAAR WIJ ONS BEVINDEN!

WE VAARDEN ZOJUIST CHAMPA (THANS VIETNAM) VOOR-
BIJ EN ZO DE WIND GUNSTIG IS, STEVEHEN WIJ ZO DADE-
LIJK LANGS DE KUSTEN VAN KAMBUJADESA (THANS CAMBOD-
JA). MARCO POLO DIE ENKELTE CHAMPA AAN WAL IS GEWEEST
BESCHRIJFT KAMBUJADESA ALS HET KONINKRIJK DER KMEERS
EEN OUD CULTUUR — VOLK VAN KAUKASISCHE
OORSPRONG!

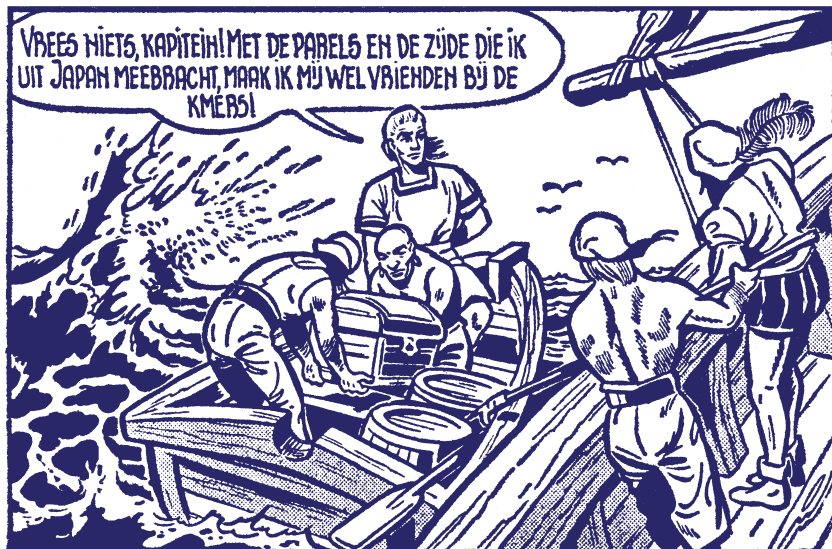
LAND AAN STUURBOORD!

DAT MOET DAN KAMBUJADESA ZIJN! IK ZOU DE
MANNEN DIE OM WATER GAAN WIL-
LEN VERGEZELLEN KAPITEIN!

VREES NIETS, KAPITEIN! MET DE PARELS EN DE ZIJDE DIE IK
UIT JAPAN MEEBRACHT, MAAK IK MIJ WEL VRIENDEN BIJ DE
KMEERS!

PARELS EN ZIJDE!
HEBT GE DAT
GEHOORD?

BEGREPEN! AAN WAL
KAN ER VAN ALLES
GEBEUREN!

DEEL 8

DE GOUDEN SIKKEL

NA ZIJN AVONTUUR IN HET VERRE OOSTEN ZWERFT DE RODE RIDDER OPHEUW DOOR DE GROENE WOUDEN VAN ZIJN VADERLAND. OP EEN A-
VOND OVERVALT HEM EEN NOOD-
WEER EN KLOPT HIJ AAN EEN
SCHAMELE HUT OM ONDER-
DAK TE VRAGEN.

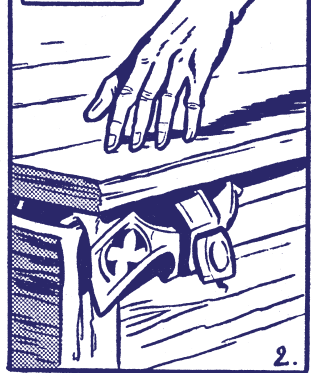
MIJN HUT IS GEEN HERBERG HEER.
DOCH ZO EEN SOBERE MAALTID EN
EEN HARDE LEGERSTEEDE U KUNNEN
DIENEN ZIJT GIJ WELKOM.

BIJ HET HAARDVUUR ZIT EEN OUDE VROUW DIE, BIJ HET BINNENTREDEN
VAN DE RODE RIDDER, HAASTIG IETS IN EEN KOFFER MOFFELT

JOHAN'S VLUGGE BLIK ZAG
ECHTER EEN STUK VAN EEN
MET GOUD BESTIKT KLEED EN
EEN GORDEL MET GOUDEN
SLUITING.

DIE KOFFER BEVAT WEL ZEER KOST-
BAAR BEZIT VOOR ZO'N ARME LIEDEN!

HERBERGT GIJ WEL
EENS MEER REIZIGERS?

NEEN, HEER. GEEN ENKELE
WEG LEIDT DOOR HET WOUD
WIJ LEVEN HIER ZEER
EENZAAM!

DEEL 9

DE DRAAK VAN MOERDAL

IN DE STAD, DIE HIJ ZOJUIST VERLIET, WON DE RODE RIDDER EEN STEEKSPEL EN DE PRIJS DIE HIJ IN DE WACHT SLEEPTE BEZORGDE HEM EEN NIEUWE UITRUSTING EN EEN WELGEVULDE BEURS. VRIJ EN ZONDER ZORGEN RIJDT JOHAN DAN OOK ZINGEND UIT VOLLE BORST LANGS DE WEGEN.

EEN HERBERG! IK HOOP DAT DE WAARD MIJN GOUDSTUKKEN IN HEERLIJK GEBRAAD EN PARELEN-DE WIJN KAN OMZETTEN!

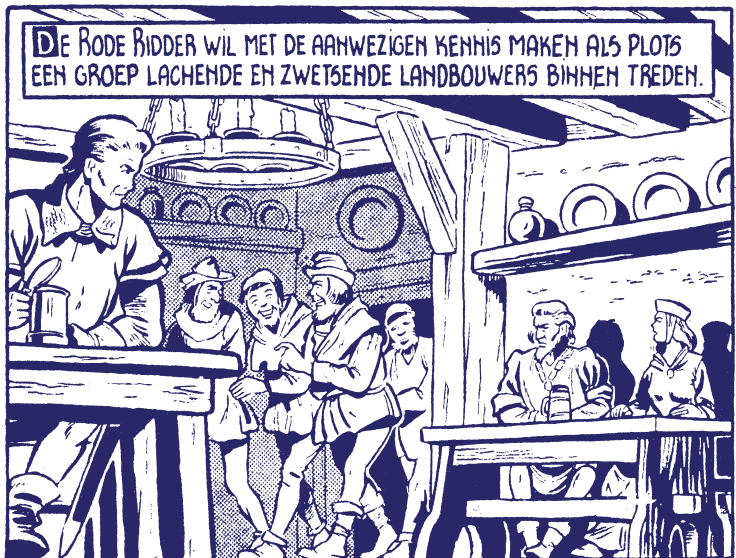
DE WAARD REPT ZICH OM DE ADELIJKE GAST, DIE EEN BEURS GOUDSTUKKEN LAAT RINKELEN, TE VERWELKOMEN.

EENS AAN TAFEL BEMERKT JOHAN EERST DAT HIJ NIET ALLEEN IN DE GELAGZAAL IS.

DE RODE RIDDER WIL MET DE AANWEZIGEN KENNIS MAKEN ALS PLOTS EEN GROEP LACHENDE EN ZWETSENDE LANDBOUWERS BINNEN TREDEN.

LAAT DE WAARD ONS DADELIJK SCHUIMEND BIER BRENGEN DE DAG WAS ZWAAR EN...

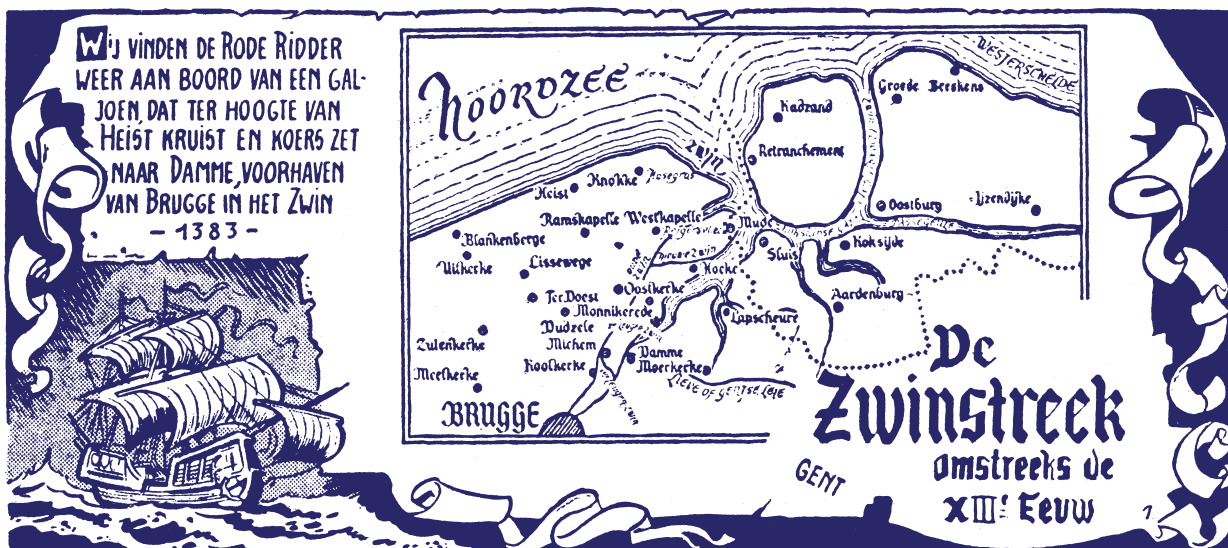
HEI WACHT EENS EVEN GEZELLEN!

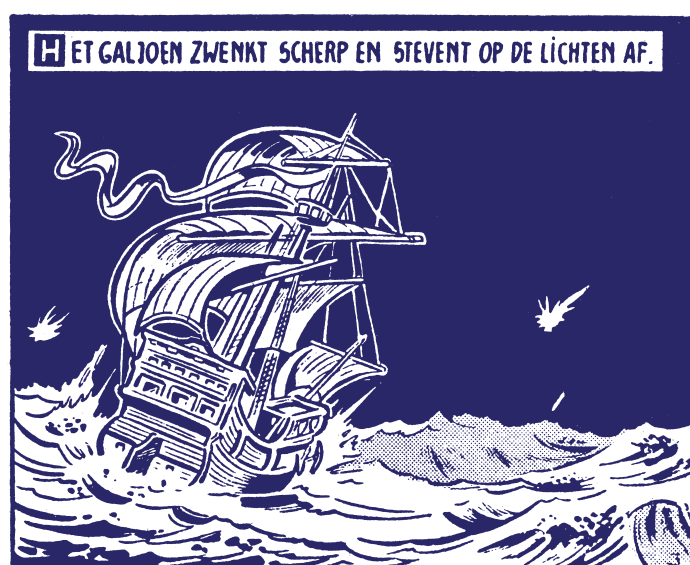
DEEL 10

STORM OVER DAMME

HET ZWIN, DOOR OVERSTROMING ONT-
STAAN, VORMDE EEN BEVAARBARE GEUL
VAN 25 KILOMETER BREED EN VERBOND
BRUGGE RECHTSTREEKS MET DE ZEE.
HET ZWIN MAAKTE VAN BRUGGE HET BE-
LANGRIJKSTE HANDELSCENTRUM VAN EURO-
PA VAN DE XIIIe TOT DE XIVe EEUW.
DE VERZANDING VAN HET ZWIN BEVOR-
DERDE DE BLOEI VAN DE VOORHAVENS
WAARVAN DAMME IN DE XIIIe EEUW DE
VOORNAAMSTE WERD. ZIJN BLOEI EN
WELVAART MAAKTEN DAMME ECHTER
HET TONEEL VAN ZWARE BEROERING-
GEN.

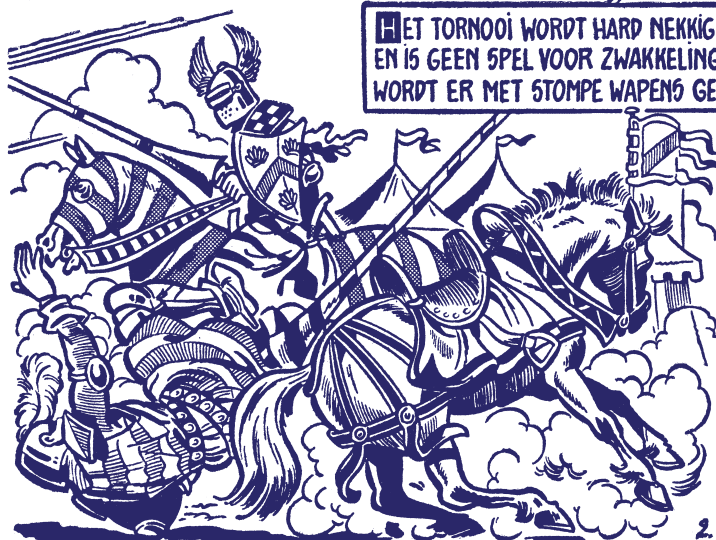

DEEL 11

DE ZILVEREN ADELAAR

Wij vinden de Rode Ridder weer tijdens een groot steekspel in het Rijnland. Geëfende krugslieden en verfijnde edelen meten er hun krachten en wedijveren verbeten om de overwinning. Samen met twee landgenoten, Berthold van Damburg en Erik van Ravensteen, komt de Rode Ridder na verscheidene proeven in aanmerking voor de eindkamp.

HET TORNOOI WORDT HARD NEKKIG BETWIST EN IS GEEN SPEL VOOR ZWAKKELINGEN AL WORDT ER MET STOMPE WAPENS GESTREDEN.

JOHAN, HEBT GE DE DRIE ZWAARGEHARNASTE RIDDERS REEDS GEZIEN DIE ZO PAS ZIJN TOEGE KOMEN?

ZIJ ZIJN HIER REEDS VAN GISTEREN, BERTHOLD NAAR HET SCHIJNT WILLEN ZIJ ZICH NIET BEKEND MAKEN! ZIJ STRJDEN ONDER HET EMBLEM VAN EEN ZILVEREN ADELAAR!

EIGENAARDIG IS HET WEL DAT DE JONGSTE HET BLAZOEN ALLEEN DRAAGT! DE BEIDE ANDEREN DRAGEN GEEN BLAZOEN OP HUN BORSTROK! NOCHTANS IS DIE KNAAP WEL ERG JONG!

DEEL 12

DE HOORN VAN HORAK

